

Yabancı Paraların Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüştürülmesinden Elde Edilen Kazançlara İlişkin İstisna Uygulaması

Belge türü	Özelge
Kanun	KURUMLAR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	38418978-125[Diğer-2022/4-İ]-436383
Tarih	27.09.2022

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

Ankara Vergi Dairesi Başkanlığı

Gelir Kanunları Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü

Sayı : E-38418978-125[Diğer-2022/4-İ]-436383

27.09.2022

Konu : Yabancı Paraların Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüştürülmesinden Elde Edilen Kazançlara İlişkin İstisna Uygulaması

İlgi : ...

İlgide kayıtlı özelge talep formunuzda; Şirketinizin 31/12/2021 tarihli bilançosunda yer alan ABD Doları ve Euro hesaplarındaki döviz bakiyesinin 17/02/2022 (dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihi) tarihine kadar gerçekleşen döviz giriş ve çıkışları nedeniyle bazı tarihlerde 31/12/2021 tarihli bilançoda yer alan Dolar ve Euro bakiyelerinin altına düşmüş olduğu belirtilerek, daha sonra yapılan döviz girişleriyle tamamlanarak dönüşüm tarihinde 31/12/2021 tarihli bilançonun "Bankalar Hesabında" yer alan bakiyeyi aşmamak koşuluyla kısmen veya tamamen Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürülen yabancı paralar için 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun Geçici 14 üncü maddesinde yer alan istisnadan yararlanılıp yararlanılamayacağı hususunda Başkanlığımızdan görüş talep edilmektedir.

7352 sayılı Kanunun 2 nci maddesiyle 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa eklenen geçici 14 üncü maddede,

"(1)14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü fıkrasının (I) numaralı bendinin (g) alt bendi hükmüne istinaden Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilen hesaplar ile ilgili olarak; kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını, dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı, bu kapsamda açılan en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda aşağıda belirtilen kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır:

a) Bu fıkra kapsamındaki yabancı paraların dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançlarının 1/10/2021 ila 31/12/2021 tarihleri arasındaki döneme isabet eden kısmı,

b) 2021 yılı dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevrilen hesaplarla ilgili oluşan kur farkı kazançları ile söz konusu hesaplardan dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar.

..."

hükümleri yer almaktadır.

Konuya ilişkin açıklamalar 11/02/2022 tarihli ve 31747 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Kurumlar Vergisi Genel Tebliği (Seri No: 1)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Seri No: 19)'de yapılmış olup, söz konusu Tebliğin "40.3. İstisna uygulaması" başlıklı bölümünde;

"40.3.1. Dördüncü geçici vergilendirme dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk Lirasına çevrilen yabancı paralara ilişkin istisna uygulaması

Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesi kapsamında, 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını dördüncü geçici vergilendirme dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk Lirasına çevirmek suretiyle elde ettikleri Türk Lirası varlığını 1211 sayılı Kanunun ilgili hükmü kapsamında açılan Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendiren mükellefler, aşağıdaki kazançları için kurumlar vergisi istisnasından yararlanabileceklerdir.

40.3.1.1. Yabancı paraların dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançlarına ilişkin istisna

31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını, bu Kanunun geçici 14 üncü maddesi ve 1211 sayılı Kanunun ilgili hükmünde öngörülen süre ve şekilde Türk Lirası mevduat veya katılma hesaplarına dönüştüren kurumlar vergisi mükelleflerinin, söz konusu yabancı paralarının dördüncü geçici vergilendirme (1/10/2021-31/12/2021) dönemine ilişkin dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançları kurumlar vergisinden istisna tutulacaktır.

Mükellefler gerek dönem içi gerekse dönem sonu kur farkı kazançlarını muhtelif usullere göre belirleyebilmektedirler. Ancak, istisnaya konu edilecek kur farkı gelirin tespiti münhasır olmak üzere, dönem içi döviz çıkışlarında ve istisna tutarının hesaplanmasında ilgili hesaba giriş sırasının esas alınması gerekmektedir.

Öte yandan, 31/12/2021 tarihli bilançonun "Bankalar Hesabında" yer alan yabancı paraların birden fazla döviz tevdiat hesabından oluşması halinde Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesi ve Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının ilgili mevzuatı çerçevesinde dönüştürülebilen döviz cinslerine ilişkin döviz tevdiat hesapları istisna tutarının belirlenmesinde birlikte dikkate alınacaktır. İstisna hesabında aynı döviz cinsinden döviz tevdiat hesapları birlikte dikkate alınacağından, bu hesaplar arasında yapılan aktarma işlemlerinin giriş çıkış olarak değerlendirilemeyeceği tabiidir.

...

40.3.1.1.1. 31/12/2021 tarihli bilançolarda yer alan yabancı paraların bir kısmının Türk Lirasına dönüştürülmesi durumunda istisna uygulanacak tutarın hesabı

Kurumlar vergisi mükelleflerinin, bu istisnanın uygulamasında dikkate alacakları 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı para hesaplarına muhtelif tarihlerde yabancı para girişlerinin olması mümkündür.

Mükellefler tarafından, 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarının sadece bir kısmının bu düzenleme kapsamında Türk Lirası mevduat veya katılma hesabına dönüştürülmesi halinde, dönem sonu (31/12/2021) itibarıyla kur farkı değerlemesinden doğan kambiyo karının istisna uygulanacak kısmı, Türk Lirasına dönüştürülen yabancı paraların mükellefin 31/12/2021 tarihli bilançosunda yer alan yabancı para hesabına oranı dikkate alınmak suretiyle tespit edilecektir.

..."

açıklamaları ile konuya ilişkin ayrıntılı örnekler yer almaktadır.

Buna göre, Şirketinizin 31/12/2021 tarihli bilançosunda yer alan döviz tevdiat hesabının kısmen veya tamamen 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununun ve 1211 sayılı Kanunun ilgili hükümlerinde öngörülen

süre ve şekilde Türk Lirası mevduat veya katılma hesabına dönüştürülmesi durumunda, söz konusu yabancı para varlığının dördüncü geçici vergilendirme (1/10/2021-31/12/2021) dönemine ilişkin dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançları ile ilgili olarak Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi kapsamında kurumlar vergisi istisnasından yararlanmanız mümkün bulunmaktadır.

Ayrıca, 31/12/2021 tarihli bilançonuzda yer alan yabancı paraların bir kısmının Türk Lirası mevduat veya katılma hesabına dönüştürülmesi hâlinde, dönem sonu (31/12/2021) itibarıyla kur farkı değerlemesinden doğan kambiyo kârının istisna uygulanacak kısmı, Türk Lirasına dönüştürülen yabancı paraların 31/12/2021 tarihli bilançonuzda yer alan yabancı para hesabına oranı dikkate alınmak suretiyle tespit edilecektir.

Diğer taraftan, Kurumlar Vergisi Kanununun geçici 14 üncü maddesi kapsamında dönüşüme konu edilebilecek yabancı para tutarının dönüşüm tarihine kadar gerçekleşen döviz giriş ve çıkışları ile değişmiş olması, istisnadan yararlanılmasını etkilemeyecek olup, 31/12/2021 tarihli bilançoda bulunan döviz tevdiat hesabı tutarından daha fazla bir tutarın Türk Lirasına dönüştürülmesi durumunda ise aşan tutara istisna uygulanamayacağı tabiidir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 17.09.2026